

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije

KMETIJSKO GOZDARSKI ZAVOD
NOVO MESTO

8000 Novo mesto

tel.: (07) 373-05-75, fax: (07) 373-05-90

E-pošta: andreja.brence@gov.si

Splet: www.kmetijskizavod-nm.si

4. 9. 2020

Dozorevanje jabolk in hrušk 2020 na območju Posavja, Dolenjske in Bele krajine

Večina nasadov hrušk z sortama Viljamovka in Konferans je pobrana, v teku je obiranje sorte Concorde.

Kot vsako leto doslej, so analize zrelosti pokazale precejšnje razlike med dozorevanjem na različnih lokacijah, kakor tudi znotraj lokacije in znotraj istega drevesa. Velik vpliv na gibanje zrelostnih parametrov ima obloženost dreves s pridelkom, lega, spomladanska pozeba, zdravstveno stanje in tip tal.

Rezultati analiz zrelosti (merjenje trdote plodov, suhe snovi in pretvorbo škroba v sladkor), ki smo jih v minulih dneh opravili pri hruškah (sorti viljamovka, konferans) in jabolkah (sorti: skupina gala in elstar) izkazujejo naslednje značilnosti začetka obiralne sezone:

- povprečne izmerjene **količine suhe snovi** v plodovih jabolk in hrušk kakor tudi **trdote so nižje** kot lansko leto na začetku obiralne sezone, spremljanju parametrov je zato potrebno v vsakem nasadu posvetiti posebno pozornost. **Pričakujemo krajša obiralna okna na nekaterih lokacijah, oziroma primeren čas za obiranje posamezne sorte naj bi bil temu primerno krajši.**
- glede na različne zahteve kupcev, je potrebno rok obiranja vedno uskladiti z prevzemnikom pridelka oziroma kupcem
- pomembno je vedeti, da so priporočene vrednosti najpomembnejših parametrov kakovosti zrelosti, namenjene za določitev termina obiranja sadja, ki je namenjeno dolgotrajnemu skladiščenju. V kolikor so jabolka in hruške namenjene takojšnji prodaji, potem jih je potrebno obrati v užitni zrelosti. Potrebno je počakati, da na drevesu v plodovih jabolk nekoliko pade trdota in kisline, se razgradi škrob in plodovi postanejo bolj sladki in aromatični.
- Vsi plodovi na drevesu ne dozoriyo hkrati. Zaradi tega je priporočljivo, da plodove obiramo večkrat. Najprej oberemo vrhove in bolj obarvane plodove. Preostale plodove oberemo, ko se sortno značilno obarvajo.

Predvideni okvirni obiralni roki:

- **Skupina Gala in Elstar:** v večini nasadov je bilo prvo obiranje opravljeno prezgodaj, temu primerna je tudi kakovost obranih jabolk. Obarvani plodovi sorte Elstar so nekaterih legah šele v začetku tega tedna dosegli parametre zrelosti za namen hlajenja. Seveda je število obiranj predvsem odvisno od načina prodaje oziroma od tega ali so jabolka namenjena takojšnji prodaji ali daljšemu skladiščenju. Temu je potrebno prilagoditi tudi razmak med posameznimi obiranjem. Plodovi obeh sort se v večini primerov letos hitreje mehčajo, pa tudi škrob se je pri Gali v tem tednu pričel hitreje razgrajevati, zato je potrebno v nasadih, kjer so jabolka namenjena daljšemu skladiščenju, situacijo ves čas nadzorovati.

- Vrednosti, ki smo jih izmerili v minulem tednu nakazujejo, da bi bili na najtoplejših legah za namen skladiščenja primerni za obiranje obarvani plodovi iz skupine **Jonagold** po 9. septembru, skupina Zlati delišes pa **po 11. septembru**. V naslednjem tednu bomo opravili še eno vzorčenje in natančneje določili obiralna okna.

Nasadi, ki jih je prizadela toča

Kljub temu, da v poškodovanih nasadih plodovi dozorevajo hitreje, je tam, kjer je še kaj ostalo na drevesu, z obiranjem koristno nekoliko počakati, da plodovi še nekoliko pridobijo na suhi snovi in aromah. Tudi za predelavo je potrebno skrbno spremljati parametre dozorevanja. Iz nedozorelega sadja se ne da pripraviti dobrih izdelkov iz sadja.

Glede na današnjo situacijo v trgovskih centrih, vidimo da se v minulih letih ni nič spremenilo in zato na tem mestu ponavljam lanskoletno priporočilo z naslovom: Porabo doma pridelanega sadja lahko dvignemo le s ponudbo dobrih plodov.

Kljub temu, da je vsem dobro poznano, da z vsakoletno ponudbo nezrelih jabolk v avgustu odvrčamo kupce, se situacija vsako leto ponovi. Prezgodnje obiranje in posledično ponudba nezrelih jabolk je vsakoletna praksa v avgustu, ko so hotenja vseh pridelovalcev in trgovcev usmerjena v čim hitrejše ustvarjanje čim večjega tržnega deleža in lovljenje višjih cen svežih jabolk.

Zelo dobro se je držati pravila, da kar nam ni dobro, ne ponujamo drugim, če pričakujemo, da bo kupec ponovno segel po našem sadju.

Navdušenje nad določeno hrano se oblikuje že v otroških letih in tu imamo sadjarji priložnost, da pozitivno doprinesemo k dvigu porabe sadja. Pridelovalci, starši in učitelji moramo ponuditi otrokom najboljša jabolka. Če kot naročniki na osnovi izgleda jabolk ne znamo oceniti, ali so jabolka okusna, jih poskusimo. Če nam niso všeč, potem bodo otrokom še toliko manj. Taka jabolka je potrebno zavrniti. V kolikor otrokom ponudimo slaba jabolka, bomo v njihovo spominsko bazo zapisali, da jabolka ne sodijo med dobro sadje in zelo se bomo morali potruditi, da jih prepričamo o nasprotnem.

V pomoč pri ugotavljanju zrelosti jabolk in hrušk

Dodajamo še **recept za jodovico**, s katero določamo pretvorbo škroba v sladkor. Pripravijo nam v lekarni po sledečem receptu: enemu litru destilirane vode je potrebno primešati deset gramov kalijevega jodida in tri grame joda. Jodovico hranimo v temni embalaži.

Kratko navodilo za določanje vsebnosti škroba: plod jabolka ali hruške prečno prerežemo in rezo ploskev pomočimo v jodovico. Po nekaj minutah že lahko ocenjujemo stopnjo zrelosti analiziranih plodov. Škrob se v prisotnosti jodovice obarva temno modro oziroma črno. Če se rezna ploskev jabolka v celoti obarvana črno, to pomeni, da je plod še popolnoma nezrel. V kolikor pa je rezna ploskev po namakanju v jodovici ostala svetla, pa pomeni, da so plodovi že prezreli za dolgotrajno skladiščenje. Tako zrela jabolka in hruške so že v tako imenovani užitni zrelosti in so namenjena sprotni uporabi in predelavi.

